

Nr 316.

Av herr **Hagberg** i Luleå **m. fl.**, med vissa önskemål angående den frivilliga skytterörelsen.

De senaste årens väldiga politiska omvälvningar i reaktionär riktning i en rad av länder har i de demokratiska staterna skjutit i förgrunden frågan om folkens nationella självförsvaret. De fascistiska ländernas styresmän nöjer sig inte med att förintä demokratin och arbetarnas fackliga och politiska värnorganisationer i de "egna" länderna, de krossar också fullständigt ansatserna till en internationell rätt och utgör ett hot mot nästan varje folks oavhängighet. De predikar öppet erövringskrig, de genomför sådana och har under senare tid visat hela allvaret i sin förkunnelse att kriget skall vara medlet för reglerandet av de mellanfolkliga frågorna. Italiens överfall på Abessinien visar, att mot fascismens makt hjälper icke rättsanspråk utan blott makt. Tysklands och Italiens överfall på Spanien är ett annat exempel på de fascistiska stormakternas metoder. Detta överfall, som förverkligades genom den landsförrädiska officerskåren och de utslagsgivande militära krafterna i Spanien, tvingade regeringen att för den lagliga ordningens värnande *bevärna folket* och främst då den spanska arbetarklassen. Endast tack vare denna åtgärd har den lagliga spanska regeringen hittills kunnat värna de viktigaste områden av landet mot de egna upprorsmakarna och landsförrädarna samt mot de tyskitalienska interventionsarméerna.

Det sistnämnda exemplet visar emellertid, hur de fascistiska makterna förstår att engagera reaktionära element för sina annexionsplaner. Också i vårt land liksom i Spanien finns på viktiga positioner utpräglade vänner både till den samhällsordning, som fascismen representerar, och till den nuvarande fascistregimen i Tyskland, folk, som på olika sätt demonstrerat sin beredskap att gå Hitlertysklands ärenden.

Vårt folk har under mer än 125 år varit förskonat från krig. Inom arbetarrörelsen har detta avspeglats i en stark pacifistisk inställning. De fascistiska strömningarna och de reaktionära elementens liksom de fascistiska makternas åsidosättande av den s. k. rätten, deras upphöjande av *våldet* till högsta rätt, har utrotat de pacifistiska stämningarna bland arbetarna. Detta faktum, liksom det vaknande medvetandet om de små staternas rättslöshet och utsatta läge har, inte minst inom arbetarklassen, i hela sin vidd aktualiserat frågan om det nationella självförsvaret och försvaret av folkets demokratiska fri- och rättigheter. Sveriges arbetarklass står med ytterst få undantag enig kring principen, att Sveriges folk har rätt och plikt att försvara nationens frihet och folkets demokratiska friheter och rättigheter.

Vårt nuvarande försvarsväsende och de förstärkningar som fjolårets riksdag beslöt inger inte arbetarklassen något förtroende som försvarsmedel för folkets frihet och nationella oavhängighet. Officerskåren är rekryterad ur överklassen; rekryteringsbestämmelserna utestänger begåvade arbetare- och bondesöner, som saknar de ekonomiska förutsättningarna. Därför är också officerskåren till sin läggning reaktionär och isolerad från den stora massan av det svenska folket.

Vid sidan av det reguljära militärväsendet finnes emellertid vissa sammanlutningar, med uppgift att utbilda folket i vapnets bruk och inlemma dessa frivilliga försvarsorganisationer i landets allmänna försvarsresurser. En av de viktigaste är den frivilliga skytterörelsen, som åtnjuter statsanslag och i viss mån är underordnad en statligt kontrollerad ledning. Den frivilliga skytterörelsen har dock inte lyckats vinna de breda massornas förtroende. Enligt från överstyrelsen meddelade uppgifter omsluter den frivilliga skytterörelsen i runt tal 66.000 medlemmar av vilka blott två tredjedelar aktivt deltar. Orsaken till de breda massornas skepsis och misstroende gentemot skytterörelsen är utan tvivel, att militären och främst de högre officerarna i så riklig mängd förekommer i organisationens ledning. En blick på länsförbundens styrelser visar att praktiskt taget endast sådant folk, som klassmässigt står i motsatsförhållande till arbetarklassen, besätter ledande och bestämmande funktioner. Detta faktum är tillräckligt förutom vad förut anförts för att förklara arbetarnas misstro.

Ingen lär väl bestrida att arbetarklassens aktiva medverkan i den frivilliga skytterörelsen bleve en verklig maktfaktor i landets försvarskrafter. Det skulle också innebära, att den frivilliga skytterörelsen komme att utgöra en viss motvikt till de reaktionära element, som dirigerar övriga försvarskrafter. Ur folklig synpunkt synes det oss därför som om endast en mening kunde råda beträffande arbetarnas ställning till skytterörelsen, den nämligen att ansträngningar borde göras för att vinna densamma för demokratin och arbetarrörelsens strävanden, som helt sammanfaller med den nationella värnkraftens krav.

Ett första steg att göra skytterörelsen till massornas egen värnorganisation är att avlägsna misstron mot densamma. Detta kan ske dels genom att Kungl. Maj:t vid utnämmandet av ombud till överstyrelsen väljer pålitliga demokratiska element till vilka arbetarna känner förtroende, dels genom vissa organisatoriska och andra åtgärder samt dels genom att arbetarrörelsen själv i sin propaganda klargör nödvändigheten av en frontförändring. (För närvarande fungerar som Kungl. Maj:ts ombud i överstyrelsen överstelöjtnant N. Stenbeck, överste O. Sjögren och ståthållaren A. A:son Murray. I de 27 länsförbundens styrelser återfinnas som Kungl. Maj:ts ombud uteslutande officerare, i allmänhet av kaptens grad. En förändring häruti utesluter inte, att skytteföreningarna använder representanter för den militära sakkunskapen som instruktörer.)

Ett annat lika betydelsefullt steg för att vinna arbetarna och stärka folkets värnkraft vore att fackföreningarna organiserade skytteföreningar. Därigenom

skulle medborgare med klassmässigt samma intressen komma tillsammans i skytteföreningar, själva tillsätta sina styrelser, utarbeta sina stadgar och planlägga sin verksamhet. Vi tror, att anslag av statsmedel till en sådan verksamhet liksom för förbilligandet av vapen och ammunition åt arbetarna skulle hållas med den största tillfredsställelse inte endast inom arbetarklassen utan bland alla dem, som uppriktigt strävar efter att medelst den frivilliga skytterörelsen höja folkets värnkraft för nationens självständighet och folkets frihet.

Redan nu kan man med tämligen stor säkerhet utgå från att skytterörelsen mycket snabbt kommer att växa ut till en verklig massorganisation. Den kommer därvid att behöva långt större medel än vad som nu föreslagits av Kungl. Maj:t. Det är alldeles nödvändigt, att det möjliggöres för de mindre bemedlade att aktivt deltaga i skytterörelsens hela arbete, gevären måste tillhandahållas billigare o. s. v.

Det står icke bra till inom skytterörelsen för närvarande i åtskilliga avseenden, arbetarelementen har setts med oblida ögon, isolerats och ibland utslutits. Detta förhållande måste det göras slut på och Kungl. Maj:t, som fastställer grunddragen av den frivilliga skytterörelsens organisation, kan genom omjusteringar i den snart 45 år gamla förordningen ta hänsyn till den nya tidens krav.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att Kungl. Maj:t vid utseende av ombud i den frivilliga skytterörelsens länsförbunds styrelser och i skytteförbundens överstyrelse tar hänsyn till vad ovan framförts; samt

att riksdagen hemställer till Kungl. Maj:t att för en senare riksdag utarbeta och framlägga förslag med syfte att vinna en bred, frivillig anslutning från Sveriges arbetare och bönder till den frivilliga skytterörelsen, varvid nödvändigheten av arbetarrörelsens inflytande och kontroll inom rörelsen garanteras.

Stockholm i januari 1937.

H. Hagberg.

J. H. Brädefors.

Axel Nordström.

Knut Senander.

Solveig Rönn-Christiansson.

